

TILSHUNOSLIK HAQIDA. TILSHUNOSLIK VA UNING TARIXINI O'RGANGAN OLIMLAR**Nurillayeva Mehrangiz**

BuxDU Pedagogika instituti talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.6589443>

ANNOTATSIYA. Tilshunoslik fanining predmeti va o'rganish obyekti, uning asosiy tarmoqlari to'g'risida tasavvurni shakllantirish, tilning paydo bo'lishi haqidagi bilimlarini mustahkamlash, til birliklarining o'zaro munosabati haqida tushuncha hosil qilish.

Kalit so'zlar: lingvistika, umumiy tilshunoslik, qiyosiy tilshunoslik, xususiy tilshunoslik.

Tilshunoslik, lingvistika – til haqidagi, uning ijtimoiy tabiati, vazifasi, ichki tuzilishi, tasnifi, muayyan tillarning amal qilish (faoliyat) qonunlari, tarixiy taraqqiyoti haqidagi fan. Maqsadi, vazifasi va shu kabiga ko'ra, tilshunoslikning bir necha yo'nalishlari (sohalari) bor: umumiy tilshunoslik – tilni umuman insonga xos hodisa sifatida o'rganuvchi, asosiy vazifasi dunyo tillariga xos eng umumiy belgixususiyatlarni aniqlash va yoritish bo'lgan soha, xususiy tilshunoslik – ayrim bir til belgixususiyatlarini o'rganuvchi soha; amaliy tilshunoslik – tildan foydalanish bilan aloqador amaliy masalalarni (eksperimental fonetika, leksikografiya, lingvostatistika, transkripsiya, transliteratsiya va boshqalar) hal qilish metodlarini ishlab chiquvchi yo'nalish; matematik lingvistika, strukturaviy tilshunoslik, kiyosiyyat tarixiy tilshunoslik va boshqa paralingvistika, etnolingvistika, psixolingvistika, sotsiolingvistika kabi sohalar so'zlovchi (shaxs)ning jamiyatdagi faoliyati bilan aloqador til xususiyatlarini o'rganadi. Til fani quyidagi bo'limlarni o'z ichiga qamrab oladi: leksikologiyada tilning lug'at boyligi o'rganiladi. Uning lug'at tuzish masalalari bilan shug'ullanadigan bo'limi leksikografiya deb ataladi. Fonetikada nutq tovushlari o'rganiladi. Frazologiyada ko'chma ma'noli birikmalar, ya'ni iboralar o'rganiladi. So'z yasashida so'z yasash usullari o'rganiladi. Morfemika bo'limida o'zak va qo'shimchalar, ularning turlari o'rganiladi. Grammatikada tilning grammatik qurilishi o'rganiladi. U ikki bo'limdan iborat: morfologiya bo'limida so'z turkumlari o'rganilsa, sintaksisda so'z birikmasi va gap turlari o'rganiladi.

Imlo (orfografiya) to'g'ri yozishning qonun-qoidalari o'rganiladi. Tinish belgilari (punktuatsiya) haqidagi bo'limda tinish belgilarini qo'llash qoidalari o'rganiladi. To'g'ri talaffuzda (orfoepiya) nutq tovushlari va so'zlarni to'g'ri aytish qoidalari o'rganiladi. Til tarixida fonetika,

lug'at boyligi, grammatikada ro'y bergan o'zgarishlar tekshiriladi. Shevashunoslikda (dialektologiya) tildagi shevalar o'rganiladi. Uslubiyat (stilistika)da nutq uslublari o'rganiladi. Etimologiyada so'zlarning paydo bo'lish yo'llari o'rganiladi. Grafika bo'limida har bir tilning harflar tizimi o'rganiladi.

Til faqat kishilik jamiyati mahsulidir. Tilsiz hech bir voqelik va hodisani, insonning tabiatda, jamiyatda tutgan o'rni, jamiyat taraqqiyoti yo'llarini bilish, o'rganish mumkin emas. Tilshunoslik yoki til bilimi (lingvistika til haqidagi mustaqil va aniq fan bo'lib, tilning kelib chiqishi, tarixiy taraqqiyot jarayonlari va qonuniyatlarini ilmiy asosda o'rganadi. Bu fan muayyan va umumiy tilshunoslik sohalaridan iboratilshunoslik Muayyan (xususiy) tilshunoslik ma'lum bir tilning lufat tarkibi, fonetik tizimi va grammatik qurilishi, taraqqiyot yo'llari hamda qardosh tillarga munosabatini ilmiy asosda sinchiklab o'rganadi va shu yo'l bilan tilning lufat boyligi, fonetikasini sinchiklab tekshiradi, ilmiy grammatikasini yaratib beradi.

Umumiy tilshunoslik esa umuman tilning kelib chiqishi, ijtimoiy mohiyatini, jamiyatdagi o'rni va vazifasini, taraqqiyot yo'lini, til bilan tafakkurning bir-biriga uzviy bo'liqligini, tilning o'zaro munosabatini o'rganadi hamda tilshunoslik ni tekshirish usullarini yaratadi. Umumiy tilshunoslik ayrim tilshunoslik ni, bir guruh tilshunoslik ni va qardosh tilshunoslik ni o'rganish, tekshirish natijasida aniqlangan til hodisasini, til dalillarini umumlashtirib, ilmiy xulosalar chiqaradi va shu asosda til qonuniyatlarini aniqlab beradi.

Ko'rinadiki, tilshunoslik inson tilini o'rganadigan mustaqil fandır. Tilshunoslik dastlab, amaliy ahamiyatgagina ega bo'lgan fan sifatida yuzaga kelgan bo'lsa, hozir sof nazariy xarakterdagi fanga aylandi.

Bashariyat XX asr bilan xayrlashib, uchinchi ming yillikka qadam qo'ydi. Insoniyat bugungi kunga kelib, ijtimoiy hayotning barcha sohalarida ulkan yutuqlarga erishdi. Odamzod o'zining aql-zakovati va mehnati bilan juda ko'p yangiliklar yaratdi.

Ma'naviy boyliklar orasida tilshunoslik ilmida to'plangan bilimlar muhim o'rin tutadi. Har bir davrning buyuk tilshunoslari bo'ladi. Ular o'z yurti va xalqining tili haqidagi fikrlarini o'rtaga tashlaganlar. Xalqni buyuk maqsadlar sari etaklovchi bayroq sifatida namoyon bo'ladigan foyalarning muayyan davr mafkurasiga aylanishida tilshunoslik bilimlari katta ahamiyat kasb etadi.

Til va uning ta'rifi. Hozirgacha til ikkita bir-biriga zid dunyoqarash idealistik va materialistik nuqtai nazardan ta'riflanadi. Ongni birlamchi, materiyani ikkilamchi deb biluvchi idealistik yo'nalishdagi olimlar tilga quyidagicha ta'rif berishadi: «Til tafakkurni ifoda qiluvchi ishoralar majmuidir» (F.de Soseyur). «Til – odam ongining ishtirokisiz, uning tashqi dunyoga nisbatan bo'lgan mexanik harakatidir» (L.Blumfeld). «Til fikrni ifoda qilishga mo'ljallangan, talaffuz qilinadigan, chegaralangan tovushlar majmuidir» (B.Grosse). Bu ta'riflarning birortasi tilning to'liq ta'rifi emas, chunki ular tilning ijtimoiy mohiyatini ochib berolmaydi. Olimlar tilning kishilik jamiyatida tutgan o'rnini naqadar muhim ekanini ko'rsatib, til kishilarning eng muhim aloqa vositasidir, deb ta'riflaydilar.

Til asrlar davomida jamiyatga xizmat qiladi, ularning ehtiyojlarini to'la-to'kis bajaradi, garchand, til o'zgaruvchan hodisa bo'lsa-da, u faqat o'zining ichki obyektiv qonunlari asosida rivojlanadi. Til o'ziga xos semiologik tizim bo'lib, jamiyatda asosiy va eng muhim fikr almashish quroli, jamiyat tafakkurining rivojlanishini ta'minlovchi, avloddan-avlodga madaniy-tarixiy an'analarni etkazuvchi vosita xizmatini o'taydi.

Zamonaviy tilshunoslik (1970-yillar – hozirgi kungacha). XX asr oxiri – XXI asr boshlaridagi aksariyat lingvistik maktablar strukturalizmni tilga formal yondashish, inson omilini e'tiborsiz qoldirish, tilshunoslik predmetini o'rganish ko'lamini qisqartirish uchun tanqid qilib, o'z nazariyalarini antropotsentrizm tamoyiliga asoslanib ishlab chiqmoqda muammolarini o'rganish dastlab qad. Hindistondan boshlangan. Hind tilshunoslik mil. av. VI asrdan oldin yaratilgan vedalarni til nuqtai nazaridan sharxlash natijasida vujudga keladi va mil. av. V-IV asrlarda yashagan Paninining grammatikasi tufayli yuksaklikka kutarildi. Bu asar nazmda yozilgan 3996 ta qoidadan iborat bo'lib, unda sanskrit fonetikasi va grammatikasi tavsif etilgan. Yunonistonda til mantiqqa bog'liq holda, shuningdek, uning grammatik qurilishi nuqtani nazaridan o'rganilgan (Geraklit va Demokritning qarashlari, Platon va Aristotelning asarlari, Frakiyalik Dionisiyning "Grammatika"si va boshqalar). So'zlarni turkumlarga ajratish Aristoteldan boshlangan (mil. av. IV asr). Qad. yunon tilshunoslikning kamoloti Iskandariyadagi, qisman Pergan (Kichik Osiyo)dagi yunon tilshunoslarining faoliyati bilan bog'liq. Iskandariya grammatika maktabi (mil. av. III-II asrlar) vakillari tomonidan yunon tili grammatikasi yozildi. Yunon tilshunoslik asosida lotin tilshunoslik vujudga keldi (M. tilshunoslik Varron, E.Donat, Prissian va boshqalarning asarlari).

Keyinchalik arab (Bag'dod, Kufa, Basradagi grammatika maktablari), kdd. yahudiy, oromiy (Andalusiya filologlarining IX-XII asrlardagi asarlari) va turkiy (Koshg'ariy va Zamaxshariy asarlari) tillari ilmiy tavsif manbai bo'ladi. O'rta asrlarda tilshunoslik ning rivoji arab, shuningdek, arab tilida ijod etgan arab bo'lmagan filologlar nomi bilan bog'liq. Arab tilshunoslikning rivojlanishida Abu Rayhon Beruniy, Ibn Sino, Mahmud Koshg'ariy, Zamaxshariy, Javhariy singari o'rtaosiyolik olimlarning ham hissasi katta bo'lgan. Ibn Sino tovushlarni fonema nuqtai nazaridan tekshirgan bo'lsa, Javhariy, Koshg'ariy va Zamaxshariylar leksikologiya va leksikofafiya sohasida jahon tilshunosligiga katta yangiliklar kiritdilar. Maxmud Koshg'ariy va Zamaxshariy o'zlarining "Devonu lug'otit-turk", "Muqaddimat ul-adab" asarlari bilan turkiy lahjalarni hamda boshqaboshqa oilalarga mansub tillarni qiyoslash va chog'ishtirish bilan tilshunoslikda qiyosiy-tarixiy metod va tipologiyadan foydalangan dastlabki tilshunoslar sifatida nom qozonganlar. Filologik fanlar Uzoq Sharqda, xususan, Xitoy va Yaponiyada ham rivojlandi. Rossiyada tilshunoslik XV-XVI asrlardan boshlab taraqqiy qildi.

M.V.Lomonosovning "Rus grammatikasi" asarida rus adabiy tilining fonetik, morfologik, qisman sintaktik xususiyatlari birinchi marta izchil bayon qilindi. Uyg'onish davrida antik dunyo madaniy merosiga bo'lgan qiziqish klassik filologiyaning rivojlanishiga ham turtki bo'ldi. Shu bilan bir katorda, yangi, zamonaviy yevropa tillarini mantiqiy asosda o'rganish boshlandi. Qiyosiy metodika va tarixiylik tamoyilining qo'llanishi qiyosiy-tarixiy tilshunoslikka asos soldiki, bu soha tillarning qarindoshligini o'rganishda, tillarning genealogii: tasnifshsh ishlab chiqishda, qarindosh tillarning, tillar oilalarining, asosan, hind-yevropa tillari oilasining tarixiy taraqqiyotini o'rganishda, tillarning qad. holatini qayta tiklashda va boshqalarda muvaffaqiyatlarga erishdi. Tilshunoslikdagi qiyosiy-tarixiy yo'nalishning rivojlanishiga nemis olimlari F.Bopp, Ya.Grimm, A.F.Pott, A.Shleyxer, A.Dits, daniyalik R.K.Rask, chexiyalik Y.Dobrovskiy, avstriyalik F.Mikloshich, rus olimi A.X.Vostokov va boshqa katta hissa qo'shdilar. Umumiy tilshunoslik asoslari, tilni "faoliyat" va "faoliyat mahsuli" sifatida tushunish, tilning tashqi va ichki shakli haqidagi ta'limot, tillarning tipologii tasnifi va boshqa muammolar nemis olimi V.Gumboldt tomonidan ishlab chiqildi. Uning fikrlari XIX-XX asrlar g'arb tilshunoslikning bir qancha yo'nalishlari rivojiga katta ta'sir ko'rsatdi. Gumboldt tilshunoslik ning mantiqiylikdan qutulishi va o'z metodiga ega bo'lishi kerakligini, tilning tizim xususiyatiga egaligini, uning 2 jildli – tovush va ma'nosi borligini qamda

ijtimoiy hodisaligini asosli bayon qildi. XIX asr o'rtalarida A.Shleyxer tilshunoslik da biologik nazariyalarni qo'llashga urinib ko'rdi. Eramizdan oldingi VI asrlarda Xitoyda mashhur faylasuf Konfutsiy (554-449 yy.) tomonidan yozilgan solnomalarda qadimgi xitoy yozma yodgorliklari haqida ma'lumotlar berilgan. "Bahor va kuz" deb atalgan ushbu asarlarda eramizdan oldingi 722-481 yillar orasidagi davrlar aks ettirilgan. Qadimgi xitoyliklar eramizdan 10 asr ilgari lug'at tuzganlar, eramizning boshlarida esa ular sinonimlar lug'atini ham tuzganlar. Keltirilgan dalillar tilshunoslik fanining shakllanish davri nihoyatda uzoq va murakkab tarixiy yo'lni bosib o'tganligini ko'rsatadi.

Tilshunoslik fanining eng qadimgi manbalari 2 mintaqada, 2 xil madaniyat o'chog'ida, ya'ni qadimgi Sharq – Hindiston va Arabiston hamda qadimgi G'arb – Yunoniston va Rimda vujudga kelgan. Shuning uchun tilshunoslik fanining tarixiy yo'lini qadimgi tilshunoslik, o'rta asrlar tilshunosligi, XIX asr tilshunosligi va zamonaviy tilshunoslik kabi tarixiy-xronologik davrlarga bo'lib o'rganish maqsadga muvofiq. Tilni bevosita o'rganish bilan shug'ullanadigan fan tilshunoslik, tilshunoslik yoki tilshunoslik deb ataladi. Lotin tilshunosligidan tarjima qilingan lingua "til" degan ma'noni anglatadi. "Tilshunoslik" atamasi eng keng tarqalgan, "lingvistika" – xalqaro. Til o'rganish muayyan til hodisalariga, boshqa tillar ta'siriga, muayyan tilda ona tilida so'zlashuvchilarning madaniyati va hayotiga ta'sir ko'rsatgan tarixiy jarayonlarni batafsil o'rganishga asoslangan izchil va murakkab jarayondir. Dunyoning til rasmidagi hozirgi holatini tahlil qilish asosida tilni o'rganish mumkin emas. Tilshunoslarning oldingi avlodlarining tadqiqotlari tajribasini hisobga olish kerak. Ishning maqsadi tilshunoslik ning hozirgi rivojlanish bosqichi va shakllanish bosqichlarini fan sifatida ko'rib chiqishi.

Ушбу мақолада ўқув луғатларининг умумий луғатлардан нафақат ҳажми, балки ундаги сўзларнинг танланиш мезонлари, луғат қисмларининг таркиби, жойлашуви – мегаструктураси билан ҳам фарқланиши, синоним ўқув луғатлар луғат мақоласи таркибида лексикографик пометалар (турли қисқартмалар, белгилар)га кам ўрин берилганлиги муҳокама қилинади.¹

¹ Гуландом Мирханова. (2022). СИНОНИМ СЎЗЛАР ЎҚУВ ЛУҒАТИНИНГ УМУМИЙ ТУЗИЛИШИ. *Yosh Tadqiqotchi Jurnal*, 1(2), 172–178. Retrieved from <http://2ndsun.uz/index.php/yt/article/view/90>

This article is dedicated to the research of Adjusted meanings of Moral-spiritual concept defining units in the Uzbek language. And also analyzed the semantic analysis of grammatical shape lexemes of specialized meaning and provide a corresponding recommendation for lexicographical practice in the Uzbek language is one of the actual challenges of linguistics as today's challenge.²

Корпус лингвистикасида семантик разметка, унинг теглар тизими, тег категориялари, семантик теглаш муаммолари, кўпмаънолилик ва омонимлик муаммосини ечиш масаласига оид қатор тадқиқотлар вужудга келган.³

The article discusses the research methods of Uzbek language syntax. In Uzbek linguistics, syntactic phenomena have been studied in detail since the 1930s, and several syntactic theories have emerged in this regard.⁴

The article examines the first dictionary in the Turkish language Mahmud Kashgaris “Devonu lugotit turk” in terms of a dictionary in accordance with the traditions of world lexicography and argues that it is the first appearance of modern complex dictionaries in the Turkish (Uzbek) language.⁵

Now studying scientific heritage, socio-political activities and acquaintance youth charity of our above-stated ancestors is considered one of the main urgent objectives of the modern intellectuals.⁶

This article covers the main place of small business and business in today's market economy. Including scientifically analyzed the development of small business and business, and the legal

² Gulbahor, T. (2016). Adjusted Meanings of Moral-Spiritual Concept Defining Units. *ANGLISTICUM. Journal of the Association-Institute for English Language and American Studies*, 5(7), 40-45.

³ Ахмедова, Д. (2020). Семантик разметка тизимида тег гуруҳлари. *Oriental Art and Culture*, (III), 440-444.

⁴ Ergashevna, Y. N. (2021). ON METHODS OF RESEARCH OF UZBEK LANGUAGE SYNTAX. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 9(11), 22-28.

⁵ Bakhriddinova, B. M. (2020). “DEVONU LUGOTIT TURK” AS A FIRST VIEW OF MODERN COMPLEX EDUCATIONAL DICTIONARIES. *Theoretical & Applied Science*, (4), 981-985.

⁶ Tolibjonovich, M. T. (2021). EASTERN RENAISSANCE AND ITS CULTURAL HERITAGE: THE VIEW OF FOREIGN RESEARCHERS. *ResearchJet Journal of Analysis and Inventions*, 2(05), 211-215.

basis, at this time financially support small business and business, the latter is amended and the rules for this branch of national legislation are added.⁷

Мамлакатимиз тараққиётининг янги босқичида жамият ҳаётининг асосий негизи бўлмиш оилалар барқарор муҳитини мустаҳкамлаш ва бу масалаларда хотин-қизларнинг ўрни ва аҳамияти ошириш долзарб аҳамият касб этмоқда. Юртимиз аҳолисининг тенг ярмига яқинроғини ташкил этадиган хотин-қизлар жамиятнинг барча соҳаларида самарали фаолият юритмоқда.⁸

In this article are given the importance, role, types of the family in modern society. Its development from ancient times till present is widely described in this article.⁹

The widespread introduction of new pedagogical technologies in teaching students of higher educational institutions and the effective use of innovative technologies are the main support for improving the quality of education.¹⁰

The article describes in detail the basics of translation theory, the object of research, and the methods of analysis of translation theory. Opinions on the importance of translation among different peoples, the concept of translation, and its types are discussed. However, various examples of translation types are given.¹¹

The aim of the present study was to determine whether an association exists between the duration of menopause and the age of menopause onset, and the differences in bone mineral density (BMD) in postmenopausal women.¹²

⁷ Tolibjonovich, Madumarov T., and Gulomjonov O. R. Ogli. "Lombard Microcredit Organization Its Concept and Its Importance Today." *JournalNX*, vol. 6, no. 10, 2020, pp. 109-111.

⁸ Мадумарова Зиёдахон. (2022). ЯНГИЛАНАЁТГАН ЎЗБЕКИСТОНДА ГЕНДЕР МУАММОЛАРИНИ БАРТАРАФ ЭТИШДА АХЛОҚИЙ ҚАДРИЯТЛАРИНИНГ ЎРНИ. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6569712>

⁹ Nasriddinovich, A. A. (2020). THE FEATURES OF APPEARING FAMILY IN MODERN SOCIETY. *European science review*, (3-4), 69-72.

¹⁰ Jamoliddinovich, U. B. (2022). FUNDAMENTALS OF EDUCATION QUALITY IN HIGHER EDUCATION. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH* ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429, 11(01), 149-151.

¹¹ Gafurovna, R. Z. (2021). Translation Theory: Object of Research and Methods of Analysis. *International Journal of Progressive Sciences and Technologies*, 24(2), 35-40.

¹² Najmutdinova, D. K., Nurmukhamedova, L. S., Alieva, D. A., Maksudova, D. S., & Nosirova, Z. A. (2016). Study of the effects of the age at menopause and duration of menopause on bone mineral density in postmenopausal women in Uzbekistan. *International Journal of Biomedicine*, 6(1), 38-40.

This article analyzes how Somerset Maugham's short story "A Friend in Need" skillfully reflects the power and value of true friendship using ethical concepts such as goodness, kindness, justice, and compassion, which are sacred to each of us.¹³

The article considers the correlation of the real facts and imagination in "Tamburlaine the Great" by Christopher Marlowe.¹⁴

This article discusses an attitude to women in the past and the interpretation of the image of women in the works of some writers.¹⁵

В современном обществе все более возрастает роль иностранных языков. Знание иностранного языка дает молодежи возможность приобщиться к мировой культуре, использовать в своей деятельности потенциал обширных ресурсов глобальной сети Интернет, а также работать с информационными и коммуникационными технологиями и мультимедийными средствами обучения.¹⁶

This article deals with the heroes of the novel "Between Two Doors", one of the most popular works of modern Uzbek literature. There is a comprehensive analysis of the female image. A special place in the work of Utkir Khashimov is occupied by the novel "Between Two Doors". The writer is concerned not only with the pressing social issues of today, but with eternal moral problems. In particular, by calling "Between Two Doors", the writer means the path of person, which he walked from birth to death.¹⁷

Har bir millat madaniyatida kasallik nomlarini ifodalovchi qarashlar mavjud bo'lib ular shu xalq dunyoqarashini, dinini, urf-odatlarini, turmush tarzini va tarixini o'zida mujassamlashtiradi. Xususan, o'zbek va ingliz xalqi amaliy nutqida rak, sil, vabo kabi xavfli kasalliklar nomi qadimda

¹³ Pulatova Sabina. (2022). THE REVELATION OF VIRTUE THROUGH EVIL IN THE SHORT STORY "A FRIEND IN NEED" BY WILLIAM SOMERSET MAUGHAM. *Yosh Tadqiqotchi Jurnal*, 1(2), 240–244. Retrieved from <http://2ndsun.uz/index.php/yt/article/view/100>

¹⁴ Temirovna, M. P. (2021). THE CORRELATION OF HISTORICAL TRUTH AND IMAGINATION IN CHRISTOPHER MARLOWE'S TRAGEDY "TAMBURLAINE THE GREAT". *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 2(12), 455-457.

¹⁵ Muradovich, R. M. (2021). The Image of a Woman in The Work of Uzbek Writers. *Eurasian Research Bulletin*, 3, 7-12.

¹⁶ Махмурова, М., Абдуллаева, Л. С., & Самадова, С. А. Современные методы преподавания иностранных языков. Коммуникативный метод. *Наука. Мысль*, 6, 72-76.

¹⁷ Turaeva, K., & Zarinabonu, A. (2022). Interpretation Of Woman Image in Modern Uzbek Literature (Based on Utkir Khashimov's Book "Between Two Doors"). *Eurasian Research Bulletin*, 4, 42-44.

tabulashtirilgan, bunga tarixiy sabablar mavjud. Hozirgi kunda ularning davosi topilgan bo'lsada, xalqimiz "yomon xastalik", "og'ir dard", "yomon kasallik" kabi birikmalarni qo'llash bilan kifoyalanadi.¹⁸

Badiiy adabiyotning qamrov darajasi keng sanaladi. Zero undagi janrlarning har biri insonning kamoloti uchun xizmat qiladi.¹⁹

В данной статье сопоставление диккенсовской концепции детства и концепции детства в произведениях Достоевского.²⁰

В настоящее время глобальной социальной опасностью является угроза обнищания населения. Безработица, экономическая и социальная нестабильность, несбыточность надежд, крушение планов интенсифицируют процесс маргинализация населения.²¹

The relevance of speech and culture in the present day is considered important in linguistics and its areas of study are becoming more and more comprehensive day by day. This article will highlight the important aspects of the study of culture and national characteristics in the study of modern units of oral speech. Currently, English is widely spoken in the world community. It is the language of Advanced Science and technology, trade and cultural relations, trade and business.²²

The article is dedicated to the description of Uzbek national children's clothes of the past centuries and its modern implementation. Article describes types of clothes, its designation and modern usage.²³

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

¹⁸ Baxronova Matluba. (2022). RUHIY KASALLIKLARNING INGLIZ ADABIYOTIDA BERILISHI.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.6509637>

¹⁹ Oripova Kamola. (2022). O'ZBEK VA FRANSUZ TILLARIDAGI MAQOLLARDA JON KONSEPTINING IFODALANISHI. *Yosh Tadqiqotchi Jurnali*, 1(3), 398–408. Retrieved from <http://2ndsun.uz/index.php/yt/article/view/209>

²⁰ Тухтаева, Ф. И., & Хамроева, Ш. Ш. (2019). Сопоставление диккенсовской концепции детства и концепции детства в произведениях Достоевского. *Мировая наука*, (5), 709-713.

²¹ Суяров, З. Э. (2021). СОЦИАЛЬНО-ФИЛОСОФСКОЕ ИЗУЧЕНИЕ ПРОБЛЕМЫ БЕДНОСТИ В УЗБЕКИСТАНЕ. *Academic research in educational sciences*, 2(12), 1175-1182.

²² NARZIYEVA, I. Z. (2021, March). COMPARATIVE STUDY OF THE CULTURAL AND NATIONAL CHARACTERISTICS OF MODERN UNITS OF ORAL SPEECH (based on Uzbek and English language materials). In *E-Conference Globe* (pp. 285-289).

²³ Kadirova, N. A. (2020). UZBEK NATIONAL CHILDRENS CLOTHING AND ITS EVOLUTION. *Theoretical & Applied Science*, (6), 155-157.

1. Гуландом Мирханова. (2022). СИНОНИМ СЎЗЛАР ЎҚУВ ЛУҒАТИНИНГ УМУМИЙ ТУЗИЛИШИ. *Yosh Tadqiqotchi Jurnal*, 1(2), 172-178. Retrieved from <http://2ndsun.uz/index.php/yt/article/view/90>
2. Gulbahor, T. (2016). Adjusted Meanings of Moral-Spiritual Concept Defining Units. *ANGLISTICUM. Journal of the Association-Institute for English Language and American Studies*, 5(7), 40-45.
3. Ахмедова, Д. (2020). Семантик разметка тизимида тег гуруҳлари. *Oriental Art and Culture*, (III), 440-444.
4. Ergashevna, Y. N. (2021). ON METHODS OF RESEARCH OF UZBEK LANGUAGE SYNTAX. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 9(11), 22-28.
5. Bakhridinova, B. M. (2020). "DEVONU LUGOTIT TURK" AS A FIRST VIEW OF MODERN COMPLEX EDUCATIONAL DICTIONARIES. *Theoretical & Applied Science*, (4), 981-985.
6. Tolibjonovich, M. T. (2021). EASTERN RENAISSANCE AND ITS CULTURAL HERITAGE: THE VIEW OF FOREIGN RESEARCHERS. *ResearchJet Journal of Analysis and Inventions*, 2(05), 211-215.
7. Tolibjonovich, Madumarov T., and Gulomjonov O. R. Ogli. "Lombard Microcredit Organization Its Concept and Its Importance Today." *JournalNX*, vol. 6, no. 10, 2020, pp. 109-111.
8. Мадумарова Зиёдахон. (2022). ЯНГИЛАНАЁТГАН ЎЗБЕКИСТОНДА ГЕНДЕР МУАММОЛАРИНИ БАРТАРАФ ЭТИШДА АХЛОҚИЙ ҚАДРИЯТЛАРНИНГ ЎРНИ. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6569712>
9. Nasriddinovich, A. A. (2020). THE FEATURES OF APPEARING FAMILY IN MODERN SOCIETY. *European science review*, (3-4), 69-72.
10. Jamoliddinovich, U. B. (2022). FUNDAMENTALS OF EDUCATION QUALITY IN HIGHER EDUCATION. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH* ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429, 11(01), 149-151.
11. Gafurovna, R. Z. (2021). Translation Theory: Object of Research and Methods of Analysis. *International Journal of Progressive Sciences and Technologies*, 24(2), 35-40.

12. Najmutdinova, D. K., Nurmukhamedova, L. S., Alieva, D. A., Maksudova, D. S., & Nosirova, Z. A. (2016). Study of the effects of the age at menopause and duration of menopause on bone mineral density in postmenopausal women in Uzbekistan. *International Journal of Biomedicine*, 6(1), 38-40.
13. Pulatova Sabina. (2022). THE REVELATION OF VIRTUE THROUGH EVIL IN THE SHORT STORY "A FRIEND IN NEED" BY WILLIAM SOMERSET MAUGHAM. *Yosh Tadqiqotchi Jurnali*, 1(2), 240–244. Retrieved from <http://2ndsun.uz/index.php/yt/article/view/100>
14. Temirovna, M. P. (2021). THE CORRELATION OF HISTORICAL TRUTH AND IMAGINATION IN CHRISTOPHER MARLOWE'S TRAGEDY "TAMBURLAINE THE GREAT". *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 2(12), 455-457.
15. Muradovich, R. M. (2021). The Image of a Woman in The Work of Uzbek Writers. *Eurasian Research Bulletin*, 3, 7-12.
16. Махмурова, М., Абдуллаева, Л. С., & Самадова, С. А. Современные методы преподавания иностранных языков. *Коммуникативный метод. Наука. Мысль*, 6, 72-76.
17. Turaeva, K., & Zarinabonu, A. (2022). Interpretation Of Woman Image in Modern Uzbek Literature (Based on Utkir Khashimov's Book "Between Two Doors"). *Eurasian Research Bulletin*, 4, 42-44.
18. Vaxronova Matluba. (2022). RUHIY KASALLIKLARNING INGLIZ ADABIYOTIDA BERILISHI. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6509637>
19. Oripova Kamola. (2022). O'ZBEK VA FRANSUZ TILLARIDAGI MAQOLLARDA JON KONSEPTINING IFODALANISHI. *Yosh Tadqiqotchi Jurnali*, 1(3), 398–408. Retrieved from <http://2ndsun.uz/index.php/yt/article/view/209>
20. Тухтаева, Ф. И., & Хамроева, Ш. Ш. (2019). Сопоставление диккенсовской концепции детства и концепции детства в произведениях Достоевского. *Мировая наука*, (5), 709-713.
21. Суяров, З. Э. (2021). СОЦИАЛЬНО-ФИЛОСОФСКОЕ ИЗУЧЕНИЕ ПРОБЛЕМЫ БЕДНОСТИ В УЗБЕКИСТАНЕ. *Academic research in educational sciences*, 2(12), 1175-1182.
22. NARZIYEVA, I. Z. (2021, March). COMPARATIVE STUDY OF THE CULTURAL AND NATIONAL CHARACTERISTICS OF MODERN UNITS OF ORAL SPEECH (based on Uzbek and English language materials). In *E-Conference Globe* (pp. 285-289).
23. Kadirova, N. A. (2020). UZBEK NATIONAL CHILDRENS CLOTHING AND ITS EVOLUTION. *Theoretical & Applied Science*, (6), 155-157.